

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

—r—:

Finská armáda.

Všeobecně.

Finsko, mající celkovou rozlohu 388.483 km², hraničí s třemi státy: se Švédskem (1.386 km), s Norskem (983 km), s SSSR. (1.590 km) a kromě toho má mořské hranice podél Finského zálivu a Baltického moře v délce 491 km. Veškerá pozornost finské vlády je soustředěna hlavně na Finský záliv, ke kterému vedou nejdůležitější a skoro jedinečné komunikační spoje s Evropou a který se jeví jako mořské bojové jeviště v případě války. Počet obyvatelstva je asi 3 a půl milionu, z toho 11% národnosti švédské, 89% národnosti finské; Rusů a Laponců jest jenom několik tisíc. Ač Švédové tvoří jen malý zlomek obyvatelstva, zaujímají ve všech oborech dominující postavení. Švédština je druhou státní řečí, ale v posledních letech se již jasně projevuje snaha Finů uplatniti se a zmenšiti švédský vliv. Při tom vztahy finsko-švédské jsou velmi přátelské, proces pofinšfování má mírný průběh. Ruská nadvláda nezanechala hlubších stop. Obyvatelstvo je kulturně vyspělé, analfabetů skoro není.

Celkový malý počet obyvatelstva, z něhož je asi 700.000 mužů schopných utvořiti armádu maximálně o 460.000 mužích, jakož i slabé ekonomické zdroje státu, kde hlavním zaměstnáním obyvatelstva je zemědělství (asi 65-1%) a nedostatečně rozvitý průmysl (14-8% obyvatelstva), nedovolují Finům vésti ofensivní

vojenské operace a přinutily je přijmouti strategii aktivní obrany. Té vyhovuje i charakter terénu Finska. Povrch Finska v celkových rysech je vyvýšeninou, svažující se postupně k zálivům, značně nerovnou a rozčleněnou. Roviny se vyskytují jen zřídka. Množství prohlubin a nížin tvoří četná, mezi sebou spojená jezera (asi 100.000). Prostranství mezi jezery jsou pokryta lesy, celkem asi 75% rozlohy je zalesněno.

Uvážíme-li tyto geografické podmínky, zároveň malou hustotu obyvatelstva (10 lidí na 1 km²) a chudost komunikací, je jasné, že vojenské akce ve větších rozměrech jsou značně omezeny na boje malých skupin o soutěsky, lesní a mezi-jezerní průchody. Kraje, kde možno vésti vojenské operace většími vojenskými silami, jsou jen dva: Karelská šíje a krajina severně od Ladožského jezera. Oba tyto kraje mají celkovou šířku 150—250 km a umožňují Finům soustřediti tam skoro celou armádu a současně učiniti obranná opatření uvnitř země se všemi výhodami z toho plynoucími.

Branná moc.

Vrchní velení.

V r. 1925 byla provedena reorganisace vrchního velení ve smyslu větší jeho centralisace. Vrchním velitelem armády je prezident republiky, který plní tento úkol skrze ministra vojenských věcí a vrchního velitele armády. Výkonnými orgány posledně jmenovaných jsou ministerstvo vojenských věcí a hlavní štáb. Funkce ministerstva vojenských věcí vztahuje se na věci administrace, zásobování a doplňování, funkce hlavního štábu — na vypracování operačních plánů a na bojovou přípravu armády k válce. Hlavní štáb má 4 oddělení: 1. organizační a mobilizační, 2. statistické a cizinecké (zpravodajské a výzvědné), 3. operační, 4. osobní. Dále jsou u hlavního štábu: oddělení transportní, historické, hospodářské a vojensko-topografické. Přímou velitelí armády kromě náčelníka hlavního štábu jsou podřízeni: inspektoři pěchoty, dělostřelectva (spolu s letectvem a technickými vojsky) a zásobování, dále vrchní lékař, vrchní veterinář, vojenský duchovní, vrchní remontní důstojník a pobočník prezidenta.

Místní vojenská správa.

Tvoří ji 15 doplňovacích velitelství a 4 velitelství měst (Helsingfors, Vyborg, Sveaborg, Sandham). U kolem doplňovacích velitelství je evidence osob povinných vojenskou službou, povolávání k presenční službě a v mobilisaci. Funkce městských velitelství je tatáž jako posádkových velitelství větších měst.

Organisace a početnost zbraní.

Pozemní armáda se skládá z těchto zbraní: z pěchoty, z jezdeckva, z dělostřelectva, z technických vojsk, z letectva, z pobřežní obrany (spolu s loďstvem), z pomocných částí a útvarů a útavů služeb. Celkový početní stav armády v míru je 33.000 mužů.

a) Pěchotu tvoří: 8 pluků pěších, 3 myslivecké prapory, 3 prapory cyklistické, 1 tankový prapor a 4 samostatné kulometné roty.

Organisace pěšího pluku: 3 pěší prapory, prapor — 2 pěší roty, 1 rota kulometná a 1 četa minometů. Početní stav pluku v míru: 1095 mužů.

Myslivecký prapor se liší od pěšího praporu tím, že má v míru 3 pěší roty a větší početní stav velitelství. Prapor má kolem 500 mužů. Ve válce pravděpodobně utvoří pluk o dvou praporech.

Cyklistický prapor se skládá ze 4 cyklistických rot. Početní stav se mění v různých ročních obdobích, v zimě je totiž prapor přeměněn na lyžařský s trémem na saních, čímž se jeho početní stav zvětší. Prapor má přibližně 590 mužů.

Tankový prapor se skládá z 2 tankových rot po 15 tancích bojových a 1 učebném. Každá rota se dělí na 3 čety po 5 tancích. Počet praporu — 160 mužů.

b) Dělostřelectvo se skládá z 3 lehkých pluků polních, z 1 mysliveckého dělostřeleckého pluku, z 1 hrubého dělostřeleckého pluku, z 3 pluků dělostřelectva a ze 3 protiletadlových baterií.

Organisace lehkého dělostřeleckého pluku: 4 dělostřelecké oddíly, oddíl — 2 baterie, baterie — 4 děla. Početní stav pluku — 914 mužů. Myslivecký dělostřelecký pluk se liší od lehkého pluku tím, že se skládá ze 2 oddílů, proto má nižší početní stav — 458 mužů.

Hrubý dělostřelecký pluk je složen z 3 oddílů stejné organisace jak u lehkých dělostřeleckých pluků, jenže oddíly mají po 2 houfnicových bateriích. Početní stav pluku — 788 mužů.

c) Jezdecký tvoří 1 jezdecká brigáda o 2 plucích. Pluk se skládá ze 4 normálních eskadron, z 1 kulometné eskadrony a z 1 remontní (kádrové) eskadrony. Početní stav pluku — 826 mužů, brigády — 1711 mužů.

d) Technické vojsko. V míru tvoří toto vojsko 5 samostatných praporů, a to ženijní, telegrafní, radiotelegrafický, automobilní a železniční a 2 samostatné roty: ženijní a telegrafní.

Ženijní prapor se skládá ze 4 rot, radiotelegrafický prapor ze 2 rot, z 12 stahilních stanic, z radiotelegrafické školy a z dílen, automobilní prapor z 3 rot, ze skladů a z dílen (rota se skládá z čtyř lehkých aut, z čtyř těžkých aut, z čtyř motocyklů a autobas), železniční prapor — z 2 rot, 1 stavební a 1 „provozovací“.

e) Letectvo: 1 eskádra pozemního letectva, 3 samostatné výzvědné eskadry námořního letectva. Eskádra — 6 eskadril; eskadrila — 8 letounů. Celkem tedy je 9 eskadril se 72 letouny. Kromě toho patří k letectvu: štáb leteckých sil, letecká škola a letecké dílny. Celkový počet leteckého personálu — 1000 mužů.

f) Vojenské loďstvo je minimální a má jen staré jednotky. V poslední době se jedná o jeho rozšíření.

g) Pomocné části: existují 2 místní roty, helsingsforská a sveaborgská. První koná službu u ministerstva, hlavního štábu a škol, druhá u městských velitelství sveaborgského a sandhamského.

h) Ústavy služeb: 2 nemocnice, 2 lékárny, 4 zbrojní sklady, 3 proviantní sklady, 1 oděvní sklad s dílnami, 1 zdravotnický sklad.

Vyšší jednotky:

Jsou 3 pěší divise, 1 myslivecká brigáda a 1 jezdecká brigáda. Složení pěší divise: 3 pěší pluky (1 divise má jen 2 pluky), 1 lehký dělostřelecký pluk, 1 hrubý dělostřelecký oddíl, cyklistický prapor, samostatná kulometná rota.

Složení myslivecké brigády: 3 myslivecké prapory, 1 myslivecký dělostřelecký pluk, samostatná kulometná rota.

Vojensko-civilní organisace.

Vojensko-civilní organisace Finska mají neméně důležitou úlohu ve věci obrany státu než pravidelná armáda a proto je třeba zmíniti se o nich poněkud obšírněji.

a) Ochraný sbor (Schützcorp).

Nejmohutnější vojenskou organizací Finska je ochranný sbor mající asi 100.000 členů. Začátky jeho organisace náleží do r. 1917. V době osvobozenecských bojů hrál sbor důležitou úlohu, po dosažení samostatnosti je nejdůležitější organizací s úkolem udržovati pořádek doma a vychovávat občana v intencích obrany státu. Sbor se zabývá jednak vojenským výcvikem, jednak pěstováním sportu.

V čele sboru stojí velitel jmenovaný presidentem republiky a jemu podřízený. Je mu podřízen hlavní štáb sboru, skládající se: 1. z ústředního odboru (administrace, evidence), 2. z vojenského odboru (organisace, vojenská příprava, sport, zdravotnictví), 3. z hospodářského odboru (intendance, výzbroj) a propagačního oddělení. Sbor na území celého státu je rozdělen na 22 okruhů a tyto na 250 okresů. Každý okres je rozdělen podle své velikosti v taktické jednotky: družstva, četý, roty atd. Kde je to možné, provedeno je dělení i na různé zbraně.

V čele okruhů stojí velitelé, jmenovaní velitelem sboru na základě posudku okružního výboru (štábu). Okružní štáb (spíše výbor), jehož je velitel okruhu předsedou, skládá se ze 4 členů volených místními štáby (výbory). V čele okresů je místní velitel se štábem (výborem) voleným vždy na rok.

Výcvik se provádí jednak v okresech, jednak se konají společná cvičení několika okresů. Členové sboru podle svého stáří, fyzického stavu a stupně výcviku jsou zařazováni do různých kategorií. Výcvik cvičitelů — poddůstojníků i mladších důstojníků — sboru se provádí v kursech, organizovaných okruhy. Výcvik vyšších důstojníků sboru se koná ve zvláštní škole podřízené přímo hlavnímu štábu sboru. Tato škola má stálý sbor profesorů a skládá se z oddělení pro výcvik pěchoty, dělostřelectva a telegrafního vojska. Učební program na škole je tentýž jako v kursech pro záložní důstojníky pravidelné armády.

Sbor je financován jednak ze státní subvence (asi 30 mil. marek), jednak z příspěvků obcí a privátních podpor — obchodníků, průmyslníků atd.

b) Organizace „Lotta Svärd“.

Další organizací sloužící obraně státu je ženská organizace „Lotta Svärd“ mající asi 50.000 členů. Jejím úkolem je zdravotnická služba a zásobování potravinami a oděvem. Pracuje těsně s „ochranným sborem“ a poskytuje mu i v míru velmi cenné služby. Své peněžní prostředky získává většinou prodejem různých výrobků, organizováním dobročinných podniků, loterií a p.

Doplňování.

a) Mužstvem.

Doplňování armády se zakládá na všeobecné branné povinnosti. Vojenská povinnost se skládá: z presenčení vojenské služby v aktivní armádě, ze služby v záloze a ze služby v domobraně. Presenční služba počíná 21. rokem brancova věku a trvá 1 rok, u technických zbraní, dělostřelectva, letectva a námořnictva 15 měsíců. Záloha počíná po splnění presenční služby, tedy 22. rokem věku brancova a končí 29. rokem; trvá tedy 7 let. Povinnost domobrany trvá od 29—52 let, tedy 23 let. Systém doplňování pro hlavní zbraň — pěchotu, je teritoriální, pro ostatní zbraně smíšený.

b) Poddůstojníky.

Poddůstojnický sbor je doplňován z vojinů, kteří absolvovali příslušné poddůstojnické školy. Jsou to: školy pro desátníky u pluků, poddůstojnické školy u divisí neb u praporů speciálních zbraní. Školy trvají 3—4 měsíce. Poddůstojníci z povolání (déle sloužící) jsou přijímáni z poddůstojníků presenční služby, kteří o to požádají. Minimální služební závazek je 1 rok, maximální — 3 léta. Pro další vzdělání déle sloužících poddůstojníků existuje pro každou zbraň jedna škola. Učební kurs na těchto školách trvá 6—9 měsíců.

c) Důstojníky.

Starší důstojníci finské armády jsou různého původu: 1. bývalí důstojníci finských vojsk, která byla rozpuštěna r. 1902, 2. Finové — bývalí důstojníci ruské carské armády, kteří nabyli vojenského vzdělání v ruské armádě, 3. finští myslivci bývalého 27. pruského mysliveckého praporu, kteří byli jmenováni důstojníky v osvobozené válce 1918, 4. členové „Ochranného sboru“, jmenováni důstojníky v osvobozené válce 1918. Nyní se výchova důstojnického dorostu provádí ve vojenské škole t. zv. „kadetni“. Škola má 2 oddělení: všeobecné a pobřežní obrany. Toto se pak dělí na dvě sekce: pobřežního dělostřelectva a námořnictva. Škola trvá 2 léta, v námořní sekci 3. Podmínkou pro přijetí je průkaz o středoškolském vzdělání, nejméně půlroční řadová služba a absolvování školy pro záložní důstojníky. Maximální hranice stáří 25 let, v námořní sekci 21 let. Další vzdělání důstojníků se koná u trupy v aplikačních cvičeních, válečných hrách a též v krátkodobých kursech speciálních. Důstojníkům dělostřelectva a technických vojsk dostává se vyššího, čistě speciálního vzdělání, ve vojenském oddělení u vysoké technické školy, kde učební doba trvá 2 léta. Podmínkou přijetí tam je střední technické vzdělání a ukončení kadetni školy. Vyššího vojenského vzdělání dostává se důstojníkům ve „Vyšší vojenské škole“ (válečné), která má 2 oddělení: všeobecné a vojensko-technické. Učební doba trvá 2 léta. Uchazeči jsou přijímáni na základě konkursní zkoušky. Ti, kdož ukončili vojenského oddělení technické školy, jsou přijímáni beze zkoušky. U vyšší vojenské školy jsou orga-

nisovány jednoroční kursy pro vyšší velitele. Úkolem kursu je poskytnouti vyšší vojenské vzdělání důstojníkům velicím pluku a výše, kteří vzhledem k své hodnosti a stáří nemohou absolvovati všeobecné oddělení vyšší školy.

Pro důstojnictvo v záloze existuje jediná „Škola pro důstojníky v záloze“. Do školy jsou přijímáni vojíní a poddůstojníci presenční služby s nejméně půlroční službou v řadovém vojsku, kteří absolvovali alespoň 6 tříd střední školy, a hlavně pak ti, kteří chtějí vstoupit do kadetní školy. Škola trvá 6 měsíců, přijímání žáků se děje dvakrát ročně.

Mobilisace.

Počet mobilisované armády v prvním období války, nepočítajíc pobřežní obranu, letectvo, týlové a záložní formace, převyšuje 100.000 mužů. Při největším vypětí může finská armáda dosáhnouti počtu 250.000 mužů. Mobilisace průmyslu a hospodářství státu vůbec jest ještě v stadiu provádění.

Výzbroj.

Pěchota a dělostřelectvo z větší části jsou vyzbrojeny materiálem ruských typů. Tak pro pěchotu byla přijata ruská puška 3 lin. z r. 1891, těžký kulomet — ruský Maxim. Jen lehké kulomety jsou jiného původu, a to: Madsen 1920 a německý zlehčený kulomet Maxim z r. 1908/18. V dělostřelectvu je základní zbraní ruské třípalcové polní i horské dělo. Kromě toho je používáno lehkých houfnic Krupp a Schneider ráže 12-19 cm, těžkých houfnic ráže 15-24 cm a děla 42 lin.

Výcvik — bojová doktrína.

Základem výcviku je individuální výcvik vojína-střelce. Tento fakt těsně souvisí s terénními podmínkami Finska, vyžadujícími od vojína velké samostatnosti a dovedného zacházení se zbraní. Zároveň s tím kladou se velké požadavky na fyzickou schopnost vojínovu. Proto tělovýchova a sport zaujímají ve výcviku vojína jedno z prvních míst a jsou považovány za základnu, na které stojí výchova dobrého a houževnatého bojovníka. V prvních svých počátcích neměla finská armáda jednotných výcvikových metod, poněvadž i příprava důstojníků nebyla stejná. Převládaly a dosud převládají výcvikové metody armády německé, i když třeba přiznati, že ve služebních řádech finské armády jsou uplatněny specifické zvláštnosti Finska. Z bojových předpisů byla dosud vydána první část Polního řádu (vedení vojsk, výzvědná služba, zastírání, protiletadlová obrana, zajištění na pochodu a na místě). Návrh druhé části Polního řádu, který obsahuje vlastní boj, je již sestaven a má být vydán v tomto roce. O třetí části řádu (zásobování armády a činnost týlových orgánů) se pracuje. Kromě toho byly již vydány řady pro jednotlivé zbraně.

Povšechné ocenění branné moci Finska.

S hlediska organizačního přibližuje se finská armáda nejvíce k armádě německé, i když v ní jsou uplatněny zvláštnosti finských podmínek. Nedostatky v organizaci finské armády, které jsou přiznávány samými Finy, jsou: 1. nesoulad s ekonomickými zdroji státu, 2. obtíže přechodu mírového stavu na válečný, které zabraňují rychlému utvoření potřebného množství divisí. K odstranění těchto nedostatků byla již učiněna některá opatření, která jsou postupně uskutečňována. Ve věci bojové přípravy přijali Finové výcvikové metody a taktické způsoby od západních států (hlavně od Německa), přihlížejíce k svým místním podmínkám (zima, lesy, vodní překážky a p.). Výsledky výcviku jsou dobré, vojíní končí službu jako dobří střelci a lyžaři, schopní jednati samostatně. Příprava poddůstojníků a důstojníků je uspokojivá a v poslední době se jí věnuje stále větší pozornost. Ochraný sbor, jehož činnost rychle vzrůstá vzhledem k těsné spolupráci s armádou, je ozbrojenou silou značného významu. Hlavní význam sboru je ve vojenské a sportovní výchově občanstva neboli v přípravě vyvíčené zálohy pro vlastní armádu.

—r—

Plk. gšt. býv. rus. armády V. Dobrynin.

Nynější směry v ruském vojenství.

(Dokončení.)

VI. Vojenská práce ve všeobecně emigrantských orgánech. Každé emigrantské noviny věnují jistou pozornost i vojenství. Objevují se stati vojenské kritiky, věnované světové válce i válce občanské, cizím armádám i rudé armádě, jakož i články věnované životu vojenských organizací. Největší pozornost věnují těmto otázkám pařížské noviny „Vozrožděnie“, kde pracují spolupracovníci tamního vojensko-vědeckého kroužku. Zajímavý je též pokus redaktora „Bélago Děla“, generála F. Lampe načrtnouti „Příčiny neúspěchů ozbrojeného vystoupení bílých“ ve všeobecně emigrantském orgánu „Kolokol“ (Zvon). V římském časopisu „Dnes“ objevila se řada prací gen. Golovina, v pařížském žurnálu „Sovremennyya zapisky“ stati gen. Danilova.

VII. Účast v cizích vojenských orgánech. Jednou z velkých prací tohoto druhu je práce vojenského inženýra Švarce: „Minulost i přítomnost fortifikace“. Autor slouží v argentinském ministerstvu války a jakožto odborník byl znám svými pracemi ještě v Rusku. Speciálně jemu patří přestavba pevnosti Ivanogorodu na opevněný rayon již za světové války, kdy se ukázala důležitost tohoto prostoru.

V Paříži v časopisech o vojenských otázkách pracují generálové Danilov, Domaněvskij, Rostovcev, Golovin, Kostevič a j.

V Anglii — gen. Gurko, při čemž se jedna z jeho prací setkala s protestem bělehradského „Věstníku důstojníků gen. štábu“ (viz výše) proti obvinění, vyslovenému generálem Gurko, že ruský gen. štáb neprojevil dostatečně pevnosti v prvních dnech revoluce. Kromě Gurka pracuje v anglických časopisech i gen. Danilov.

V Československu (Vojenské rozhledy) píší plk. Dobrynin, gen. Kirej, gen. Rjabikov, plk. Šajtanov, škpt. Kapnin a j.

V Německu — Kostevič.

Ve Švýcarsku — gen. Adaridi.

VIII. Vojensko-vědecké kursy v Paříži jsou zřízením, kde moderní myšlenka bije pravidelným pulsem. Původcem je bývalý profesor válečné školy petrohradské, generál Golovin. Jemu mimo jiné patří zásluha, že vyučovací metodu vojenských nauk na staré válečné škole postavil na praktický základ. V pařížských kursech konají se stále přednášky, taktická cvičení, válečné hry podle pravidelného rozvrhu.

Sám gen. Golovin, kromě všeobecného řízení kursů, vede kurs služby gen. štábu a kurs světové války; gen. Domaněvskij: taktiku jezdeckva; gen. Vinogradskij: taktiku dělostřelectva; plk. Zajcev: vyšší taktiku, všeobecnou a taktiku pěchoty; gen. Stavickij: polní opevňování; gen. Baranov: vojenské letectví; plk. Ivanov: bojovou chemii; gen. Gulevič: organizace ozbrojených sil hlavních evropských států (bývalý profesor vojenské administrace na staré válečné škole); gen. Valujev: vojenský zeměpis.

Z vyjmenovaného sboru je plk. Zajcev nejmladším důstojníkem gen. štábu jednoho ze zkrácených ročníků akademie z válečné doby, ale jeho široký vojenský

rozhled, nepřetržitá práce v oboru vojenství učinily z něho výborného přednášče, který má nejen široké vědomosti, ale i dar slova. Podle některých známek patří mu výborná stať v jednom z čísel „Eurasijského sborníku“, charakterisující obraz dnešního doplňování rudé armády. Mimo uvedené práce dává kroužek i seznamy potřebných pomůcek. Jeden z nich se objevil ve 4. čísle „Dělostřeleckého žurnálu“ (Paříž) za rok 1928. Kromě toho konají gen. Golovin a gen. Danilov občas přednášky v pařížské válečné škole. Na jaře r. 1929 vykonali přednášky: 1. gen. Golovin cyklus přednášek „Haličská bitva“ a 2. Gen. Danilov: „Strategické rozvinování ruské armády na počátku světové války“ a „Operace na střední Visle v říjnu 1914“. V odpovědi na řeč velitele franc. válečné školy zdůraznil úlohu, kterou sehrálo Rusko ve smyslu pomoci spojencům.

Podobné přednášky konají se stále v Praze v kroužku pro studium zkušeností ze světové války. Ředitelem kroužku je generál Inostrancev. V minulém zimním semestru byly vykonány tyto přednášky: 1. gen. Inostrancev: a) „Polní maršál J. V. Gurko“, b) „Boj o městečko Běljava“, c) „Světová válka na srbské frontě“, d) „Verdun“. 2. Plk. Vadin: „Dnešní dělostřelectvo“. 3. Plk. Dobrynin: a) „Účast Ruska ve světové válce“, b) „Záhuba XX. ruského sboru v Augustovských lesích“, c) „Operace velkých mas jezdeckta ve světové válce“, d) „Jezdecký boj 10. ruské jezdecké a 4. rakouské jezdecké divise ve vesnici Jaroslavice 8/21 srpna 1914“. Gen. Rjabikov: a) „Brusilovská ofensiva“, b) „50. pěší divise a 199. p. pluk v brusilovské ofensivě“, c) „Ruské zpravodajství“. 5. P. A. Skačov: „Zadonský chov koní“. 6. Gen. Šilling: „Boj u Zborova“. 7. Gen. Ščepichin: „Štáb 3. ruské armády v prvním (haličském) období války“. 8. Plk. Šajtanov: „Pokrok dělostřelectva a příprava Ruska k světové válce po stránce dělostřelecké“. 9. Por. Stachovič: „Sinope“, ocenění politické situace provedl prof. A. A. Kizevetter. 10. Plk. gšt. Luža: „Gorlicko-tarnovská operace Mackensenova“. 11. Pplk. gšt. Novozámský: „Plán nástupu ruských armád v roce 1914“. Major gšt. Pohunek: „Episoda z operací na francouzské frontě“.

IX. Vojenské školy v Bulharsku. Ze škol staré ruské armády přibýly do Bulharska: Důstojnická dělostřelecká škola a Ženíjní učiliště. Obě školy, usadivše se v N. Zagoru a majíce za sebou výborné zkušenosti, přezkoušené světovou válkou, zahájily svou práci. V době teroru Stambolijského byly obě školy rozehnány a vedoucí osoby vyhnány z Bulharska. Nyní jsou jejich kadry v Paříži. (Ruští důstojníci gen. štábu jak v Bulharsku, tak i v Srbsku požívají velké vážnosti proto, že mnoho důstojníků srbského i bulharského generálního štábu prošlo stěnami staré ruské akademie gen. štábu.)

X. Tisk vojenských knih strádá nedostatkem prostředků. I práce cenou významenané, jak jsme dříve uvedli, nebyly vytištěny. V Srbsku jen podplukovník Messnerovi se podařilo vypustiti do světa na rozmnožovacím stroji vytištěné „Moderní jezdeckto“. V Paříži částečně na rozmnožovacím stroji, částečně v tisku podařilo se vydati: 1. Vinogradskij: Taktika dělostřelectva (5 sešitů); 2. plk. Zajcev: Taktika pěchoty (5); 3. Stavickij: Polní ženijní práce (4); 4. plk. Zajcev: Přehled hlavních taktických učení (čís. 1. Němci); týž: Všeobecná taktika (4) i Vyšší taktika (2); gen. Baranov: Taktika vzduchoplavectva; gen. Krasnov: Vojenská psychologie; gen. Domaněvskij: Taktika jezdeckta (6); dále vydány: „Bojová chemie“ a „Polní opevňování“. Generálu Domaněvskému podařilo se vydati dva svazky „Světové války“. První z nich podává složité období přípravy k válce a uvádí v náležitou souvislost politiku i strategii. Druhý svazek obsahuje operace na srbském bojišti v době haličské bitvy, ve Vých. Prusku, začátek haličské bitvy, pohraniční bitvu na západě. Výklad gen. Domaněvského vyznačuje se zhuštěností a jasnou charakteristikou základních myšlenek.

Kniha generála Domaněvského není první o světové válce. Před ní vyšly již dvě: 1. gen. Golovina: „Operace ve Vých. Prusku“ a 2. gen. Danilova: „Rusko ve světové válce“. První kniha byla vydána r. 1926, druhá 1924.

Další prací gen. Golovina je: „Myšlenky o organisaci budoucí ozbrojené síly“. V současné době se tiskne i první díl „Haličské bitvy“. Vyšla též od něho „Taktika v úlohách“. (Útok na opevněnou posici.)

Co se týká práce gen. Danilova, je základním nedostatkem snaha autorova očistiti bývalý hlavní stan. Tento pokus je pochopitelný, neboť autor je bývalým generálním ubytovatelem hl. stanu, t. j. osoba, která má co činiti s vedením operací vrchním velitelstvím. Kromě toho měl gen. Danilov v hodnosti gen. ubytovatele hl. štábu účast při sestavení celého válečného plánu.

Gen. Danilov pokouší se ospravedlniti nevhodný systém „skrytých kádrů“ pro záložní divise odvoláváním se na „prvotřídní cizí armády“. Nicméně je velmi dobře známo, že Suchomlinovem zrušenému systému udržení záložních praporů jako rámců záložních pluků záviděli i Němci. Na str. 140 pokouší se autor vškerou vinu za nezdarů svaliti na velitele front. Ivanovovi vyčítá, že se klaněl jen myšlence dobýti Lvova stůj co stůj. Je velká řada výpadů proti generálu Alexějevovi, že se dal oblouditi Lvovem, že počátkem září 1914 dal za cíl jihozápadní frontě vrhnouti protivníka k Visle. To právě bylo asi způsobeno úspěchy na pravém křídle 4. armády. V lodzenské operaci gen. Danilov dlouho vykládá o zamýšlených, ale běda! nesplněných plánech protiútoků k likvidaci průlomu u Loviče (str. 234—235); také s protiútokem I. armády (239). Na str. 308 dokazuje autor, že myšlenka o hlavním úderu v r. 1915 na Rakousko vznikla na jihozápadní frontě a pak se k ní přidal i vrchní velitel (!?).

Z období občanské války dokončil generál Denikin svou obšírnou práci „Přehled ruských zmatků“. Bohužel i v ní prohlédá mnoho osobního. Hlavně se to projevuje při vysvětlování otázky vzájemného poměru mezi kozáctvem a dobrovolníky. Podle generála Denikina vždycky vina za všechno je na kozácích, ačkoli ve skutečnosti tomu tak ani zdaleka není.

Gen. Denikin vydal ještě knihy „Důstojníci“ a „Stará armáda“.

Známy vojenský romanopisec generál Krasnov, který začal svou práci velkým románem „Od dvouhlavého orla k rudému praporu“, vydal řadu obdobných prací („Za čertopolochem“, „Amazonka pustiny“, „Opadlé listí“, „S námi Bůh“, „Vše pomíjí“, „Bílá halena“, „Jediná medělitelná“, „Pochopiti — odpustiti“ a j.). Talent generála Krasnova, jako autora, který dovede ovládnouti ducha mas emigrace, nedá se popírati, byť se to sebe více nelíbilo socialistům. Že je však u generála Krasnova veliký nesoulad mezi pravdou a kreslenými jím obrazy, je rovněž jisté. Potvrzení najdeme snad na str. 42 emigrantského časopisu „Perezvony“ za r. 1928 (Riga) a v starých Krasnovských fejetonech v „Ruském Invalidu“ („Úterky u generála Beniščeva“). Z nich je zřejmo, že autor příliš pozdě poznal kozáctvo v životě a žil vždy jeho idealisací. Tak idealisoval jeho život i v revoluční bouři 1918, kdy chtěl obrátiti proud kozáckého života (v roli Donského atamana) do řečiště XVII. století.

Kromě uvedených knih možno vyjmenovati ještě tyto knihy vojenské emigrace: Rybinskij: „Gallipolijské povídky“; Leonid Zurov: „Kadet“; Kirov: „Grimasy života“ (Vzpomínky vojenského korneta); Popov: „Páni důstojníci“ a „Zápisky kavkazského granátníka“ a j.

Nutno ještě se zmíniti o objevení se „Deníku gen. Alexějeva“ v „Ruském historickém archivu“, Praha 1929, čís. 2. Ačkoli to není vojenský žurnál, je autorem práce typický ruský voják. Je to jedna z nejvýznačnějších postav ruského vyššího velení. Vysoké petrohradské kruhy nemilovaly zevnějškem i jednáním prostého, ale duševně hlubokého ruského pracovníka. Ale vážné důstojnictvo generálního štábu znalo dobře generála Alexějeva a bylo nemile dotčeno, když se na hodnost náčelníka generálního štábu vysoukal nikomu neznámý generál Žilinskij. Důstojným pretendentem tohoto místa byl jen jeden — Alexějev.

Na manévrech, i když jsme neznali Alexějeva osobně, mohli jsme jej poznati podle jasných, přísných a promyšlených rozborů manévru...

V závěru nutno zastavit se ještě u jedné „knižní“ práce emigrace: „Vojenský kalendář — památník na rok 1929“. Maličká knížka kapesního formátu o 160 stranách staví si cílem: 1. napomáhati k sebrání řad ruské armády za hranicemi a 2. dáti dorůstajícímu pokolení třeba jen malou představu o carské ruské armádě a o ruském loďstvu.

Jak se rozhodl vydavatel splnit svůj úkol?

1. Kalendář s poznamenáním nejdůležitějších událostí ze života bývalé armády (60 str.). 2. Dvě miniaturní a naprosto nejasné mapy: starého a sovětského Ruska. 3. Seznam všech oddílů carské ruské armády. 4. Ruské vojenské jednotky za hranicemi — krátký seznam bez jakékoliv charakteristiky (50 stran). 5. Ruští vojenští invalidé za hranicemi (4 str.). 6. Seznam ruských sokolských organizací (5 str.). A to je všecko! Ani jediného živého slova!

Bývalé ruské armádě mohla by redakce věnovati kromě truchlivého „seznamu mrtvých“, alespoň kratičkou charakteristiku. Ale to, co bylo vytištěno, je pochopitelné jenom pro nás, kteří jsme minulost prožili; bude však mrtvou literou pro mladé pokolení. Neboť ono se dívá dopředu i dozadu mnohem zvědavěji, než se to autoru zdá. To jsou příčiny, pro které nutno považovati kalendář za slabý. Mládež potřebuje život a ne bezútěšný zármutek. Ponechme si tento zármutek pro sebe — kteří dožíváme — a těm, kteří začínají žiti, musíme dáti něco živějšího a krásnějšího, co by působilo na nervy i na obrazotvornost...

XI. Závěr. Naš přehled nejen že nevyčerpává plně emigrantskou tvorbu, ba ani nezabírá veškerý materiál, který jsme sebrali. Nicméně stačí úplně k tomu, abychom mohli učiniti všeobecný závěr.

Podle našeho soudu je v ruských emigrantských kruzích hodně poctivých pracovníků, kteří kromě dobývání kouska chleba v nemnohých volných chvílích vážně pracují i ve vojenství. Cíl této práce je zcela jasný: Lidé nahlízejí do možné budoucnosti nejen vojenské, ale i politické, snažíce se zároveň uvědomiti si staré chyby a omyly. Nicméně na cestě plodnosti této práce stojí nepřekonatelné překážky: nedostatek prostředků. Ale ani před tím se vojenská emigrace nezastavuje a za skromné groše dělá svou práci, neustávajíc vnášení i svůj vklad do vojenského oboru podle svých sil.

RŮZNÉ ZPRÁVY

Československo.

V článku „Vývoj dělostřeleckého materiálu“ od majora dr. techn. Heigla, uveřejněném v lednovém a únorovém čísle 1930 „Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen“ píše autor mimo jiné též o naší 15cm houfnici vz. 25, a praví, že se o ní zmiňuje jen proto, že je to nově zavedené armádní dělo. Uvádí oficiální název děla (česky). Lafeta prý je zastaralá, dostřel 12 km prý již dávno překonán. Nového na děle je jen kolébka a brzda, která se podobá Boforově brzdě. Dělo potřebuje vyvažovače. Stranové posunutí se děje posouváním lafety po zakřivené ose, jejíž střed leží v osruze; je to zařízení, s kterým se prý prvně a v lepším provedení setkáváme již

u rakouského Šcm kancnu vz. 18. — Úplně nového na děle je prý přece něco, a to, že Škoda také jednou konečně chrání osu koženým obalem.

Anglie.

Podle „Sunday Times“ má vláda v úmyslu omeziti vydání na zbrojení, aby ušetřených sum použila k úhradě výdajů na vybudování sociálního pojištění. Tak je v úmyslu zmenšiti posádku v Gibraltaru. Vláda chce zrušiti 4 oddíly dopravního vojska a 2 ženijní prapory. Teritoriální armáda má být zmenšena o 7000 mužů. Též v námořnictvu mají býti učiněny jisté úspory, ale v menším měřítku než u pozemního vojska. Tak má býti zmenšen civilní štáb admirality. Další